...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 111 (6301) ИЮНИИН 8 ПЯТНИЦА 1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Социалистическэ мүрысөөе тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

...орон дотор социалистическэ ...бүгэдэарадай шэнжэ шанартай ...Олон миллион ажалшадай мү... туйлай ехэ хүсэн хадаа дай... тээхи сталинска табанжэлые ...гаар бэелүүлгэ дотор, про... ...тиин, транспортын, хүдөө социалистическэ экономикын ...баринуудай саашанхи дэбжэл... ...ни тодоор харагдаһан ба ха... байна.

—Сталинай парти болбол со... ...гүүдые ажалай шэнэ баатар... ...ргэжүүлнэ, тэдэнэрэй ургажа ...творческо үүсхэлые хүгжөөнэ, ...эдэбхипе ба эршэ хүсэнь ...ическэ байгуулалтын зорилго... ...хэлгэдэ элсүүлнэ.

...истическэ мүрысөөн — олон ...хүнүүдэй бодото, творческо ... Тэрэ хадаа олониитын эршэ ...хэлые ба шадабарине хаажа ...рмализмые, албан хойрог ябо... ...аргүй.

...истическэ мүрысөөе, — гэжэ ...ин һургана, — канцелярска ...лиэ хаража болохогүй. Со... ...ческэ мүрысөөн хадаа олон ...ажалшадай творческо үүс... ...үшэглэдэг, олониитын бодото ...ко шүүмжэлэлые бэе... мүн. Энэ шүүмжэлэлые, оло... ...во творческо үүсхэлые зорюу... ...ми зорюутабэшэ һаналаар хаб... ...ги бүхэн манай агуухэ хэрэ... ...улагша гээшэ гэжэ тоологдон, ...һөө зайлуулагдан хаягдаха

...партийна, профсоюзна ба ажа... ...ацинууд нүхэр Сталинай ...дые хүтэлбэри болгон, ажал... ...алистическэ мүрысөө хүгжөө... ...ехэн анхарал оролдолго гар... ...й орон дотор социалистическэ ...түрүүшүүлэй—үйлэдбэриин ...дай оломиллионно армп ургаа.

...экономикые саашадань дэб... ...эргэ социалистическэ мүры... ...эг туйлай ехэ арга боломжо... ...хаанагүй үшөөл хүсэдөөр ...агүй гэжэ мэдэрхэ шухала. ...ическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба ...лэ талаар профсоюзүүдэй ...ба нютагай органуудай, ми... ...нүүдэй ба ведомствонүүдэй ...ехэхэн дутагдалнууд бии. ...ическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ ...тэн амжалтануудые туйлаһан ...лективүүдэй хажуугаар, мүры... ...дыгээр эрхилдэг предприяти... ...барилганууд манайда бии ...гэмшэлтэй.

...предприятинуудта мүрысөөнэй ...хүдэлмэришэдэй суглаанууд ...ен хэлсэгдэнэгүй, социалисти... ...мүрысөөнэй дүнгүүд тогтоогдоһон ...гаа гээгдэжэ гаргагдана, ...илаһан предприятинуудта... ...дамжуулгын Улаан тугуудые ...ийһа саг соогоо хэгдэнэгүй. ...иимээр хандаһанай эсэстэ ...новаторнуудай дүй дүршэл ...рүүлэгдэнэ, гээгдэлтэй пред... ...та анхарал багаар табигдана, ...нормонуудаа дүүргэхэ хэрэг... ...хүдэлмэришэдтэ туһаламжа ...нэ.

...толилогдоһон корреспонден... ...харахада, мүрысөөе нимэ ...хүтэлбэрилхэ ябадал Донбасста, ...уголь» трестын хэдэ хэдэн ...ута дэлгэрэнхэй бай... ...тын хүтэлбэрилэгшэд — эр... ...нүхэр Жученко, главна инженер ...нький, тэрэшэлэн зарим шах... ...хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөн ...юумэ хэлсэнэ, тээд мү... ...тоор эмхидхэхын тула мүртэй ...гүй. Эгээ иимэһээ Артёмой ...№ 10, «Никонор», Ворошило... ...тэ ба бусад зарим шахта... ...мүрысэһэн коллективүүдэй ...лтануудые үнгэрхэдөө олон ...д мэдэнэгүй. Эндэ горпя... ...ндивидуальна мүрысөөн өм... ...гүй. абаһан уялгануудай ...е хододоо шалгажа байха ...хилэгдэнэгүй. «Ворошилов... ...трестын шахтанууд 1951 оной ...һарануудай туршада арадай ...хэдэн арбаад мянган тонно ...түү үгөө. КП(Б)У-гэй Воро... ...обком дутагдалнуудтай эб... ...хадаа трестын хүтэлбэрилэг... ...шагнаад, һанаа амаршаа..., тээд шахтануудай хүдэлмэри ...гүй.

Мүрысөө хүтэлбэрилгэдэ формально-албан хойрогоор хандаһанай эсэстэ эзэрин даа түрүүшүүлэй тоодо түрүүбэшэ байһан предприятинууд оруулагдана.

Предприятинууд, министерствонүүд болон ведомствонүүдэй зарим хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөе бодотоор ба тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ хэрэгые захирха ябадалаар һэлгэхые һэдэнэ. СССР-эй хэлхеэ холбооной Министерство эгээ нимэ, эли бодо алдуутай замда гараһан байна, тэрэ хадаа хэлхеэ холбооной хүдөөгэй отделенинүүдэй ба агенствонуудай коллективүүдэй Бүхэсоюзна мүрысөө энэ оной апрелиин 1-һээ июниин 1 хүрэтэр эмхидхэхэ тухай приказ гараһан байха юм. Һүүлээрнь, Министерствын ба хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гэй директивэй ёһоор, мүрысөөнэй бүхы хүтэлбэрилгэ хэлхеэ холбооной отделенинүүдые ба конторонуудые эрхилэгшэдтэ даалгагдаһан, мүрысөөнэй ябаса тухай 50 гаран өлдэб показательнуудые бэелээ багтаанхай мэдээнүүдые Министерстводэ эльгээхые дурадхагдаһан байна. Мүрысөө эмхидхэлгын ба тэрээнэй хүтэлбэрилгын нимэ албан хойрог практикые саашадаа тэсэхын аргагүй.

Социалистическэ мүрысөөнэй амжалта хадаа тэрээндэ олониитын үргэнөөр хабаадалгаһаа, олон миллион хүнүүдэй творческо үүсхэлые хүгжөөлгэһөө дулдыдадаг. Энэ хадаа манай бүхы партийна, ажахын, профсоюзна, комсомольско организацинуудай зүгһөө олониитын дунда үдэр бүриин хүтэлбэри хангаһанай ба оролдосотой хүдэлмэри хэһэнэй ашаар туйлагдадаг. Тэдэнэр ажалшадай творческо үүсхэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ, тэдэнэрэй патриотическа эхилэлтэнүүдые дэмжэхэ уялгатай.

Социалистическэ мүрысөөн болбол манай байгуулалтын гүн дунда бии байгаа асари ехэ резервнүүдые хүсэдөөр элирүүлжэ, тэдэние коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ элсүүлхэ ябадалда туһалдаг. Промышленностиин бүхы һалбаринуудта дэлгэрһэн мүрысөөнэй условинууд хадаа арадай ажахын үмэнэхи шэнэ зорилгонуудта, илангаяа продукциин шанар һайжаруулха ба өөрынь үные химдаруулха, түүхэй эд, материалнуудые, түлишэ ба электроэнерги арбилха зорилгонуудта харюусаха зэргэтэй. Промышленностиин һалбари бүхэндэ мүрысөө эмхидхэхэдээ, тус һалбариин онсо илгаануудые хараадаа абаха, гүрэнэй үйлэдбэриин түсэбүүдые тогтоогдоһон номенклатурын ёһоор дүүргэхэ, шанар ба ассортимент һайжаруулха, түүхэй эд ба материалнуудые арбилха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрын үные химдаруулха талаар тодорхой зорилгонуудые хараалха шухала.

Партийна, ажахын ба профсоюзна органуудай үүргэ юуб гэбэл, мүрысөө хүтэлбэрилгэдэхи формализмые усадхажа, социалистическэ мүрысөөндэ бүхы хүдэлмэришэдые татан элсүүлхэ ябадал болоно. Энээнэй тулада үйлэдбэриин коллективэй гэшүүн бүхэние ниитэ-политическэ хүдэлмэреэр хангаха, нормонуудаа дүүргэдэггүй хүдэлмэришэдтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ ябадал эмхидхэхэ, гээгдэлтэй предприятинууд болон цехүүдтэ онсо анхарал хандуулха, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба новаторнуудай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Социалистическэ мүрысөөе зүбөөр хүтэлбэрилгын шухала услови юуб гэхэдэ, тэрээнэй дүнгүүдые ниитэдэ соносхожо байха, түрүү дүй дүршэлые оролдосотойгоор пропагандировалха, олон миллион ажалшадай творческо үүсхэлдэ түшэглэһэн бодото, шууд сэхэ шүүмжэлэлые бүхы хэмжээгээр дэмжэхэ ябадал болоно. Эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ манай хэблэл, түбхын түрүүндэ газетэнүүд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй.

Социалистическэ мүрысөөн хадаа советскэ обществын хүгжэлтын туйлай ехэ хүсэн мүн. Манай партийна, ажахын ба профсоюзна организацинууд мүрысөө хүтэлбэрилгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулан, олониитын творческо эдэбхиин ба үүсхэлэй шэнэ ургалтые, урагшаа, коммунизмын шэнэ илалтануудтэ тээшэ дабшажа ябаа манай ороной арадай ажахын саашанхи, бүри ехэ хүсэтэй дэбжэлтые туйлаха байна.

(«Правдын» июниин 5-най түрүү бэшэг).

Хабарай тарилга

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июниин 5-най мэдээн

Аймагууд	Бүхы ороолһоо культуранудай тарилга (процентээр)	Тэрэнэй тоодо шэниисэ тарилга (процентээр)	Пар хахалалга (процентээр)
Байкало-Кударын	93,9	96,7	35,6
Яруунын	92,9	75,6	33,9
Закаменай	92,0	98,4	52,9
Хэжэнгын	91,7	96,5	38,1
Түнхэнэй	91,6	98,0	31,2
Кабанскын	89,1	102,3	43,5
Прибайкальска	88,8	85,6	13,0
Заиграйн	88,4	102,2	51,7
Хориин	87,4	100,4	32,7
Ториин	85,9	85,8	27,8
Баргажанай	85,5	106,9	29,3
Зэдын	85,3	83,5	44,5
Иволгын	84,0	101,1	42,0
Кяхтын	83,4	123,4	21,3
Курумканай	83,0	107,0	3,1
Сэлэнгын	82,2	112,0	44,4
Бичурын	80,5	99,8	32,9
Тарбагатайн	80,4	96,5	23,2
Мухаршэбэрэй	78.9	109,6	13,6
Кударын	64,2	82,2	16,5

Тарилгаар түрүүлһэн колхоз

Хабарай тарилгые саг болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө Ториин аймагай колхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ «Улаан Тори» колхоз түрүүлбэ.

Энэ колхоз ороолһото культурануудай эртын тарилгаар түсэбөө агротехническэ болзор соо дүүргээ. Һаяхан ВКП(б)-гэй айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг энэ колхоздо барюулагдаба. Энээнтэй дашарамдуулан колхоздо болоһон хамтын суглаан дээрэ правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Балтатаров иигэжэ мэдүүлээ:

—Бидэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Таряанайнгаа полиин бүхы талмай дээрэ үндэр баян ургаса ургуулха, тэрэниие һайн шанартайгаар хуряаха харюусалгатай зорилго урдамнай табигдана. Энэ зорилгоёо бодотоор бэелүүлхын тулада стахановскаар ажаллан, дамжуулгынгаа Улаан туг бүхөөр барижа ябаха ёһотойбди.

Н. Цыренов.

Ажалай үндэр бүтээсэ туйлаба

Тракторист Бальжинима Доржиев, Жамсо Намбаров гэгшэд энэ жэлдэ АТЗ—НАТИ шэнэ трактор тушаажа абаһан юм. Хабарай полевой хүдэлмэриин урда тээ эдэнэр часай графигаар хүдэлмэрилхэ метод һайтар шудалаад, Социалистическэ Ажалай Герой Иван Бунеевэй жэшээгээр хүдэлмэрилжэ эхилһэн байна.

Эдэ нүхэд машинынгаа техническэ харууһанай бүхы заабаринуудые наринаар бэелүүлнэ. Заправка, техническэ харууһа хэхэдээ эдэнэр сагаа тон зүбөөр хубаарилан, машинаяа хүсэдөөр ашаглахын түлөө тэмсэдэг байна. Иигэжэ хүдэлмэрилһэнэй ашаар эдэ хоёр ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

Эдэнэй методые ондоо механизаторнуудай дунда дэлгэрүүлхын тула бригадир нүхэр Б. Тагаров, тэрэнэй туһалагша Ж. Пунцуков гэгшэд ажалтайнь танилсаад бусад механизаторнуудта хөөрэжэ үгэнэ.

Молотовой нэрэмжэтэ (Мухаршэбэр) колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, нүхэр Намбаров хоёр сеялкэнүүдые шагтагалаад, үдэр соо 64 гектар таридаг һэн. Тиихэдэ газар хахалхадаа эдэ хоёр трактористнууд 13—13 гектар хахалдаг гү, али 1,5 нормо дүүргэдэг, зарим үдэрнүүдтэ тус бүри 2 нормо дүүргэдэг байгаа. Иигэжэ тарилгын үедэ Бальжинима Доржиев 350 гектар (зөөлэн хахалалгаар) элдүүрилһэн ба Жамсо Намбаровынь 340 гектар элдүүрилһэн байха юм.

Тус бригадын һайнаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар колхозой полевой хүдэлмэриин ехэнхинь тракторай хүсөөр бүтээгдэһэн байна. «Бидэнэр үшөөл ехэ хүдэлмэри хэхэ аргатай байгаабди. Тиигээд манай бригадые колхозой правлениин прицепщигүүдээр хүсэд хангадаггүй дээрэһээнь, бүхы арга боломжонуудаа хэрэглээгүйбди» гэжэ тракторна бригадын бригадир нүхэр Бальжинима Тагаров хэлэнэ. Мүнөө энэ бригадын механизаторнууд пар хахалалга үргэнөөр ябуулжа байна.

И. Тугутов.

Мухаршэбэр.

Эдэ колхозууд яахадаа гээгдэнэб?

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, Зандинай сомоной Калининай, Хонхолойн сельсоведэй «Искра» ба Харашэбэрэй сельсоведэй «Победа» колхозууд агротехническэ эрхим болзорнуудай үнгэржэ байбашье, хабарай полевой хүдэлмэриие хэлэшэгүй ехээр унжагайруулһаар. Молотовой, Калининай нэрэмжэтэ, «Искра» колхозууд майн 20-һоо 25 хүрэтэр тарилгын хүдэлмэридэ арайхан 6,2 процентын нэмэлтэ туйлаһан байха юм. Тиихэдэ «Победа» колхоз тарилгын хүдэлмэридэ миил 4 процентын нэмэлтэ хээ.

Ажалай эмхидхэлэй муу дээрэһээ тарилгын хүдэлмэри унжагайрна. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (Сутайн) аяар һара үлүүтэй хүдэлмэрилжэ хабарай культурануудай түсэбые миил 50,4 процент дүүргээ, тракторнуудта найдаад нэгэшье морин плуг тарилгада табяагүй, тэрэшэлэн морин сеялкэ, морин борной мэтын зэмсэгүүд хэрэглэнэгүй. Гадна, гүрэнһөө үгтэһэн хүрэнгэ саг болзор соогоо асарагданагүй. Поли дээрэ саг болзор соогоо үрһэ хүрэнгэ абаашагдадаггүй дээрэһээнь тракторна сеялкэнүүд һаатана.

Тус колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Будаев, парторганизациин секретарь нүхэр Нимаев гэгшэд өөһэдынгөө ажал-ябуулгые шүүмжэлхы ёһоор сэгнэжэ үзэдэггүй, алдуу дутуунуудаа бүримүһэн усадхахын түлөө оролдодоггүй, мүн колхозойнгоо бусад һалбаринуудые хүтэлбэрилхэ хүнүүдэй урда, илангаяа бригадирнуудта шанга эрилтэнүүдые табидаггүй, хүдэлмэриень муугаар шалгадаг байна.

Хабарай полевой хүдэлмэри колхозой правлениин ба парторганизациин зүгһөө анхарагдангүй орхигдоод, тус колхоз гүнзэгы таһалдалда оронхой. Иимэ дутагдалнууд мүн ондоо колхозуудта хамаатай.

Харашэбэрэй сельсоведэй «Победа» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Евсеев, парторганизациинь секретарь нүхэр Сажин) тарилгын хүдэлмэриин түсэбые һүүлэй мэдээгээр 33,8 процент дүүргээ. Гэбэшье, тарилгынгаа темпые үдэрһөө үдэртэ һуларуулна.

Тарилгын хүдэлмэри эхилхэтэйгээ хамта колхозой правлени олониитэеэ тус хүдэлмэридэ хүсэд элсүүлээгүй, тэдэнэй хүдэлмэриие толгойлоогүй, харин машинада найдаад лэ һуу-һууһаар иимэ байдалда ороо. Гадна, тус колхозойхид, тодорхойлбол нүхэд Евсеев, Сажин гэгшэд гүрэнэй хүзүүн дээрэ һууха дуратайшуул юм. Тэдэнэр гүрэнэй үгэһэн үрһэ хүрэнгэ зөөлгые болзор соонь эмхидхэхэ ябадал хүтэлбэрилөөгүй.

Иимэ шалтагаануудһаа боложо, тарилгын хүдэлмэри эдэ колхозуудта нобшоржо, агротехническэ һайн болзорнуудые үнгэргэжэ байна. Эдэ бүхы баримтанууд Мухаршэбэрэй аймгүйсэдкомдо, хүдөө ажахын таһагта һайса мэдээжэ.

Б. Тугнуйский.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ шагнал барюулагдаа

Бурят-Монголой АССР-эй врачуудые, медицинскэ ба фармацевтическэ хүдэлмэрилэгшэдые орденууд ба медальнуудаар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ 1951 оной апрелиин 14-дэ гараһан байна. Тус Указаар шагнагдаһан бүлэг хүнүүдтэ орденууд ба медальнуудынь майн 29-дэ республиканска лектори соо барюулагдаба.

Удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэй түлөө Улан-Удэ городой үхибүүдэй центральна поликлиникын медицинскэ сестра Александра Андреевна Кузьменко, областной промстрахкассын здравпунктын фельдшер Иван Никанорович Наумов, Улан-Удэ городой нарайлалгын байшангай медицинскэ сестра Мария Ефимовна Преловская, зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын дэргэдэхи здравпунктын фельдшер Александр Григорьевич Чащин гэгшэд Ленинэй орденуудые абаба. Республиканска больницын рентгеновскэ кабинедые даагша Александр Иосифович Глебович, республиканска арһанай-венерологическа диспансерэй главна врачын орлогшо Александр Матвеевич Пестеров гэгшэд Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагдаа. «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденуудые—16 хүн, «Шэн габьяата ажалай түлөө» медальнуудые—17 хүн, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медальнуудые—31 хүн абаа.

Һүүлээрнь, нүхэр Лобсанов РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар «РСФСР-эй Габьяата врач» гэһэн хүндэтэ нэрээргэ абагшадта тусхай грамотануудые барюулба. Врачууд Виктор Константинович Белоусов, Конкордия Васильевна Борисовская, Александр Иосифович Глебович, Мария Федоровна Корягина гэгшэд үни удаан саг соо арадай элүүрые хамгаалан шэн габьяатайгаар ажаллаһанайнгаа түлөө «РСФСР-эй Габьяата врач» гэһэн нэрээргэ абаһан байна.

Нүхэр Б. Л. Лобсанов шагнагдагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэбэ. Шагнагдагшадай зүгһөө нүхэд М. Ф. Корягина, В. М. Дудин гэгшэд богонихон үгэнүүдые хэлэжэ, советскэ арадай элүүрые саашадаашье эсэшэ сусаршагүйгөөр хамгаалха байһан тухайгаа мэдүүлбэд. Тэдэнэр шагнагдагшадай зүгһөө большевистскэ парти ба советскэ правительствода халуун баяр баясхалан хүргэбэ.

Баярай заседаниин һүүлдэ суглараагшадта концерт харуулагдаа.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые шагналга

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ олон хүүгэдтэй бүлэг эхэнүүдые орденууд ба медальнуудаар шагнаба.

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница Маланья Фоминична Филиппова 9 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Энэ аймагай Мухаршэбэр тосхоной гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Д. А. Алексеева, М. И. Красинская, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница Л. И. Леонова гэгшэд 8 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденуудаар, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница Дашима Доржиева, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница Е. Н. Алексеева, Мухаршэбэр тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. А. Оленникова гэгшэд 7 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденуудаар шагнагдаһан байна.

Тиихэдэ, Түнхэнэй ба Мухаршэбэрэй аймагуудай 12 эхэнүүд 6 хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэй түлөө «Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын, 22 эхэнүүд «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Советскэ Союз дотор

Коммунизмын агуухэ барилгануудай фонддо

Түмэрэй үртэһэ суглуулха ба ашажа ябуулха хүдэлмэри Москвагай предприятинуудта амжалтатайгаар үнгэрэгдэнэ. Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой коллектив хэдэн зуун хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд ба албахаагшадаа хабаадуулан хэдэн субботнигуудые эмхидхэжэ, түмэрэй үртэһэ суглуулаа. Заһабарилгын-механическа цехын хүдэлмэрилэгшэд хоёр үдэрэй турша соо 60 тонно түмэр түдэгэ суглуулжа ороной металлургическа заводуудта эльгээхээр шиидэһэн байна. Эдэнэр уялгаяа үлүүлэн дүүргээ.

Коммунизмын агуухэ барилганудта зорюулан металл, материалнууд ба хэрэгсэлнүүдые арбилхын түлөө социалистическэ мүрысөөн столицын предприятинуудта улам үргэдэнэ. Московско багалитражна автомобильнуудай заводой шудхалаагай цехын коллектив 34 мянган түхэриргэй үнгэтэ металл арбилаад байна.

(ТАСС).

Түрүүшынгээ шэниисэ гүрэндөө тушаана

БАКУ. июниин 6. (ТАСС). Кази-Магомедскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд Азербайджан соогоо түрүүлэн шэнэ ургасын хоёр тонно шэниисэ «Заготзерногой» Навагинска пунктда асарба. Республикын ондоошье колхозууд гүрэндөө таряа тушаажа эхилээ. Евлахска районой хүдөө ажахын зарим артельнүүд ургаса хуряалга ба сохилгоёо һайнаар эмхидхэжэ, ячмень тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргээд байна.

Куйбышевгидрострой. Барилгын талмайнууд дээрэ газар малталгын хүдэлмэри улам бүри үргэнөөр эрхилэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгын Комсомольско районой нэгэ участок дээрэ газар малталга механизмаар хэгдэжэ байна. (ТАСС-эй фотохронико).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна һуралсалай жэлэй зарим дүнгүүд

Большевистскэ парти манай кадрнуудай марксистско-ленинскэ һуралсалда угаа ехэ анхарал хандуулна. ВКП(б)-гэй Центральна Комитет, нүхэр Сталин болбол партийна ба партийнабэшэ большевигүүдэй политическэ бэлэдхэлэй хэмжээе саг үргэлжэ дээшэлүүлхыень партийна организацинуудһаа эринэ.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй эдэ заабаринуудые бэелүүлэн, Кударын аймагай партийна организаци коммунистнуудай һуралсалые эмхидхэхэ талаар энэ жэлдэ багабэшэ амжалтануудые туйлаа. Юуб гэхэдэ, коммунистнуудай идейно-политическэ хүмүүжэлдэ ВКП(б)-гэй айком ба партийна эхин организацинууд анхаралаа ехээр табидаг болоно байна.

Һуралсалай жэлэй эхилхэһээ урда партийна гэгээрэл эмхидхэлгэдэ ехэхэн бэлэдхэл хэгдэһэн байна. Политһургуулинуудые ба кружогуудые хүтэлбэрилхэ штатнабэшэ 30-аад пропагандистнууд томилогдоһон, бэлэдхэл һайнтай 14 лекторнүүд ба консультантнууд олдоһон байха юм. Пропагандистнууднай ВКП(б)-гэй обкомой дэргэдэхи нэгэ һарын курсада бултадаа шахуу һуралсаа. Энэнь кружогууд ба политһургуулинуудай занятинуудай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн туһа хүргөө.

Пропагандистнуудта туһаламжа үзүүлхэ саг үргэлжын семинар ВКП(б)-гэй айкомой дэргэдэ хүдэлмэрилһэн байна. Тус семинар 8 заняти үнгэргөө. Парткабинет (даагшань нүхэр Громова) пропагандистнуудтай хэдэн удаа семинар хэһэн, тэдэндэ зорюулжа лекци уншалга эмхидхэһэн байна. Мүн пропаганда ба агитациин таһагай тусхай бюллетень парткабинедэй дэргэдэ һара бүхэндэ нэгэ удаа гаргагдадаг байгаа. Тус бюллетень дотор пропагандистнуудай дүй дүршэл тухай материалнууд толилогдодог байна.

Партийна гэгээрэлэй хүдэлмэрие хинан шалгаха ябадал тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ партийна һуралсалай асуудалнууд ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседанинууд ба партийна эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ хэдэн удаа зүбшэн хэлсэгдээ. Политһургуулинууд ба кружогуудай занятинуудта айкомой бюрогой гэшүүд ба пропагандистнууд байлсажа, һуралсалай дутуу дундануудые хаһа саг соонь элирүүлдэг байгаа.

Эдэнь партийна гэгээрэлэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн, тэдэниие усадхаха хэрэгтэ нилээд ехэ туһа хүргөө. Мүнөө манай аймаг соохи политһургуулинууд ба кружогууд һуралсалайнгаа программые дүүргэжэ байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин дэргэдэхи политһургуули һайнаар хүдэлмэрилөө. Тус политһургуулида 26 заняти болоо. Эндэхи коммунистнууд үзэһэн материалаа һайнаар ойлгоо. Политһургуулиие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Малытов занятинуудтаа һайнаар бэлэдхэдэг, географическа карта ба харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые ходоод хэрэглэдэг байна. «Комбайн» колхозой партийна организациин дэргэдэхи политһургуули мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилөө.

Политһургуулинуудай хүдэлмэриин гол дүнгынь юуб гэхэдэ, коммунистнууд өөһэдөө ном уншадаг, үзэһэн материалаараа конспект табидаг болоо. Һуралсалай түрүүшын үдэрнүүдтэ конспект табижа шададаггүй байһан коммунист нүхэр Степанов мүнөө һайнаар конспект табидаг болоһон байна. Иимэ жэшээнүүд аймагай партийна организацинуудта нилээд олон.

Энэ жэлдэ 95 коммунистнууд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудална. Эдэ нүхэд тус тустаа табиһан түсэбэйнгөө ёһоор материалнуудаа үзэжэ дүүргэхэнь ойротоо. Багша В. Г. Ефимова политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхые илангаяа һайнаар оролдоно. Нүхэр Ефимова «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» шудална, мүнөө 7-дохи бүлэгыень дүүргээ. Конспект һайнаар табидаг, консультаци ба лекцидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, үзэһэн материалаа һайнаар ойлгодог байна.

«Заготскодой» конторын директор нүхэр Хамаганов политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ анхарал хандуулна. Нүхэр Хамаганов жэлэй түсэб табяад, тэрэнээ дүүргэхые оролдожо байна. Энэ жэлдэ «Коммунистическэ партиин манифест», «Юу хэхэб?», «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ», «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика» гэһэн В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалаа. Мүнөө нүхэр Хамаганов «Диалектическэ ба историческа материализм тухай» нүхэр Сталинай зохёол шудалжа байна.

«Красная Заря» колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин коммунистнууд марксистско-ленинскэ теориие шудалха зуураа, баян ургаса абахын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулна, колхознигуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Коммунистнууд-агитаторнууд нүхэд Капустин, Степанов, Андреев ба Кузьмин гэгшэд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Энээнэй ашаар тус колхоз орооһото культурануудай тарилгые аймаг соогоо түрүүлэн дүүргэээ. Тиигэжэ эдэ амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө тус колхоздо ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэлкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна.

Гэбэшье, коммунистнуудай политическэ һуралсалда үшөө ехэхэн дутуу дунданууд бии байһаар. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд партийна гэгээрэлэй хэрэгые үшөө дутамагаар хинан шалгаһан ба хүтэлбэрилһэн байна. Мүн аймагай зарим партийна организацинуудта коммунистнуудай политическэ һуралсалда ёһо тэдыгээр хандаха ба марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалха методые тоохогүй ябадал тохёолдоһон байха юм.

Эдэ бүгэдын эсэстэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин дэргэдэхи политһургуули һуралсалай программа дүүргэлгэ таһалдуулаа. Тус политһургуули миил 3 темэ үзэжэ дүүргэээ. Зарим политһургуулинууд ба кружогуудай занятинууд идейнэ талаараа тон доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг байгаа. Энээндэ баримта болгон «Вперед» колхозой парторганизациие харуулхада болоно. Пропагандист нүхэр Зимирев занятинуудтаа муугаар бэлэдхэдэг, зарим асуудалнуудые өөрөө һайса мэдэдэггүй байшоо. Ушар иимэһээ политһургуулида хабаадагшад үзэһэн материалнуудаа гүнзэгыгөөр ойлгодоггүй байгаа. Тиихэдэ ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг теоретическэ талаараа муу бэлэдхэлтэй зарим пропагандистнуудта саг соонь һайн туһаламжа үзүүлжэ шадаагүй.

Гадна, зарим коммунистнууд өөрынгөө политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр, партийнабэшээр хандадаг байгаа. Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ, ВКП(б)-гэй гэшүүн Малаханов һуралсалай жэлэй турша соо миил ганса темэ үзэһэн байна. Аймагай финансова таһагые даагша нүхэр Громов «Юу хэхэб?» гэһэн В. И. Ленинэй зохёолые бүхэли 7 һарын турша соо үзөө. Гадна, хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Нечаев һуралсалай жэл соо «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» зүбхэн нэгэдэхи бүлэгые уншажа үрдеэ.

Мүнөө аймагай партийна организацинуудта партийна һуралсалай жэлэй дүнгүүд гаргагдажа байна. Коммунистнууд политическэ һуралсалда бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлэн, пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэриие эрид шангаар шүүмжэлнэ, партийна гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха практическа хэмжээ ябуулгануудые хараална.

Политическэ һуралсалай дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдэ элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхажа, аймагай партийна организацинууд коммунистнуудай партийна гэгээрэлые саашадань һайжаруулха зорилго урдаа табина.

Н. Федоров, ВКП(б)-гэй Кударын айкомой секретарь.

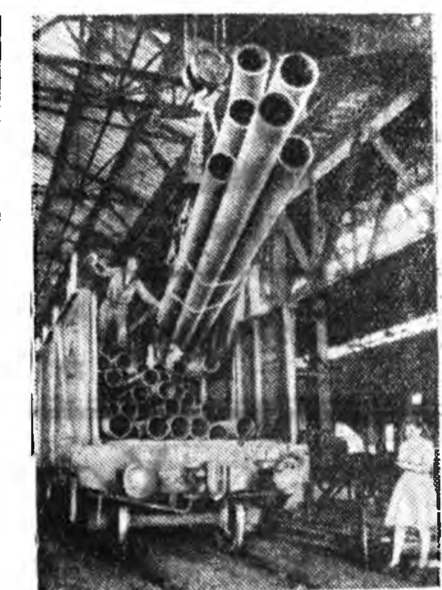

Днепропетровско область. Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ заводой трубопрокатчигууд сталинска шэнэ барилгануудай хүндэтэ захилнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Волго-Донской каналай барилгада эльгээгдэхэ трубануудые ашажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Профсоюзна организацинууд шефскэ хүдэлмэри эмхидхэнэ

Аймагай профсоюзна организацинууд хабарай тарилгын үедэ колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэнь колхозуудай эхин парторганизацинуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Профсоюзна организацинууд аймагай 10 колхозуудай полевой стануудые шефтээ абажа, тэндэ 10 библиотечкэнүүдые эльгээһэн, хэдэн олон лозунг, плакадуудые бэшэжэ, стануудые гоёоһон байнад. Сосново-Озерско, Домнинско, Комсомольско, Эгэтын сельсоведүүдэй колхозуудта 3—5 хүнһөө бүридэһэн агитбригадануудые гаргаа. Тэдэнь 30 гаран хөөрэлдөө, газетэ уншалга үнгэргэһэн, табан жэлэй дүнгүүд тухай 8 элидхэл хэһэн, 23 «дайшалхы хуудаһа» гаргаһан, колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэһэн байна.

Финбанковска хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райком (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыденов), политгэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй союзай райком (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжиев), медсантруд (түрүүлэгшэнь нүхэр Малькова) шефскэ хүдэлмэрээ эрхимээр ябуулна. Тус райкомууд Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан-Ярууна», «Улаан-Туя» колхозуудай полевой хүдэлмэридэ ябаһан колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Эндэ 3—3 «дайшалхы хуудаһа» гаргаһан, хэдэн арбаад хөөрэлдөө, 5 элидхэл эмхидхэһэн ба 30—40 номуудтай библиотекэ суглуулжа үгэһэн байна.

Яруунын аймагай профсоюзна организацинууд колхозуудта шефскэ хүдэлмэриие саашань үргэлжэлүүлжэ, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулхаар шиидэнхэй.

Б. Аюров.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство…

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой парижска даб дээрэхи зүблөөндэ США-гэй, Англиин ба Францийн түлөөлэгшэд энэ оной майн 31-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Громыкодо адли удхатай нотонуудые барюулһан байна. Алишье талада таарамжатайгаар зүблэхэ зүйл тушаа ойлголсолго даб дээрэхи зүблөөн дээрэ туйлагдаагүй, тиигэбэшье һаань гурбан гүрэнүүдэй делегацинуудай майн 2-то дурадхаһан зүблэхэ зүйлэй гурбан вариантнуудай нэгые үндэһэ болгон июлиин 23-най үдэр Вашингтондо дүрбэн гүрэнүүдэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведэй зүблөө зарлая гэжэ тэдэ нотонууд соогоо дурадхаһан байгаа. Тус нотонуудай копинуудынь тэрэл үдэртөө США-гэй, Англиин ба Францийн Посольствонуудаар СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ эльгээгдэһэн байха юм.

Дүрбэн гүрэнүүдэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Орлогшонорой парижска даб дээрэхи зүблөөндэ СССР-эй түлөөлэгшэ А. Громыко гурбан гүрэнүүдэй майн 31-нэй нотодо Советскэ Правительствын харюусаһан нотые энэ зүблөөн дээрэ США-гэй, Англиин ба Францийн түлөөлэгшэдтэ июниин 4-нэй үдэр барюулаа.

Советскэ Правительствын нотын текст соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Советскэ Правительство хадаа Европодохи түгшүүритэ байдалые усадхалгада ба эб найрамдал бэхижүүлгэдэ хамаадаха үлэмжэ шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула дүрбэн гүрэнүүдэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй Соведые дары зарлаха шухала ба туһатай гэжэ тоолоно, энэнэй урда тээшье тии… лодог байгаа.

Гэхэ зуура, Министрнү… логшонорой Париждахи… забһарлаһанай хэрэггүй, Г… Хэрэгүүдэй Министрнүү… дэй зүблэхэ зүйлые зүб… лантическа пакт ба США-… гэй базанууд тухай асуу… лэрэгдөөгүй пункт болго… зүйлдэ оруулха гэһэн ху… үргэлжэлүүлхэ арга бол… рэндэ олгохо хэрэгтэй гэ… скэ Правительство тоолоно.

СССР-эй ба гурбан гү… хоорондын харилсаануудай… һэн гол шалтагаан боло… риканска сэрэгэй базану… лантическа пакт тухай ас… сэхэ руунь зүбшэн хэлсэб… подохи түгшүүритэ байда… лээд зөөлэрүүлхэ ба Гада… рэгүүдэй Министрнүүдэй… зүблөөнэй хүдэлмэриие ху… һэн гэжэ Советскэ Прав… тоолоно.

Энээнтэй зохилдуулан, С… Правительство болбол Ат… ка пакт ба США-гэй сэрэ… нууд тухай пунктые зүблэ… оруулха гэһэн асуудалые… тээшэнь гадаадын хэрэг… нистрнүүдэй орлогшонорой… ска зүблөөнэй шийдх… Вашингтондо болохо. Г… Хэрэгүүдэй Министрнүү… дэй зүблөөндэ өөрынгөө… шые дары эльгээхээр бэ… на».

Советскэ Правительств… нотын копинуудынь июн… СССР-эй Гадаадын Хэ… Министерствээр США-һаа… һаа ба Францһаа Моск… даг посольствонуудта эль…

Гүрэнүүдэйнгээ территориин участогуудые ан… абалсаха тухай Советско-Польско Догов… ратификационно грамотануудые андалдан аб…

ССР Союзһаа Польско Республикада байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. А. Соболев ба Польско Республикын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр С. Скшешевский хадаа гүрэнүүдэйнгээ территориин участогуудые андалдан абалсаха тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Польско Республикын хоорондо 1951 оной февралиин 15-да Москвада баталагдаһан Договорой ратификационно грамотануудые 1951 оной июниин 5-да Варшавада андалдан абалсаба. Тус Договор 1951 оной майн 31-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр ба Польско республикын Хуули гаргалгын Сеймын 1951 оной майн 26-най Тогтоолой үндэһ… оной майн 28-да Польско… ликын Президентээр ра… валэгдэһэн байна.

Ратификационно грамо… андалдан абалсаха үедэ:

Советскэ Талаһаа — С… Посольствын Советни… Заикин, И. С. Кузнецов, … Посольствын нэгэдэхи … Я. К. Подольский,

Польско Талаһаа—Гада… рэгүүдэй Орлогшо-Минист… бловский, МИД-эй Догов… хын Бюрогой директор, … ба МИД-эй Департамент… торэй уялгануудые гү… Е. Падухова гэгшэд бай…

УРДА-УКРАИНСКА КАНАЛАЙ ТРАССА ДЭЭРЭ

Үргэн уужам, үрэжэлтэй баян Украинска тала газар нэмжынэ. Урда зүгтэнь нарата тунгалаг үдэрнүүд болоно байна. Хизааргүй тала дайдань намарай таряанай ногоон үнгөөр хушагданхай.

Запорожье-Мелитополь гэжэ үргэн сэхэ магистраль шадарай үндэр ба нуга газарнуудта хэдэн арбаад тосхон байдаг юм. Эдэ тосхонуудай, мүн Украинын бүхы Урда зүгэй һуурин зон ган гасуурһаа нилээд ехэ хохидол үзөө юм. Тиимэһээ, сталинска асари ехэ шэнэ барилгада хэрэгтэй барилгын материалнууд, түхеэрэлгэ ба зэбсэг хэрэгсэл тээгээд Урда-Украинска каналай трасса тээшэ ошожо ябаһан олон машинануудые харахадаа хүнүүд омогорхон баясанад. Эндэһээ, Запорожьеһоо, Ленинэй нэрэмжэтэ Днепрогэсэй плотинаһаа дээгүүр, уһанай шэнэ, үргэн һалаа-һулал өөрынгөө эхи абажа, Украиниин урда зүгэй ба Хойто Крымэй халуун нарата тала уруу эмидаралай ниир нойто сасаха юм.

Агуу ехэ барилгада манай хизааргүй үргэн Эхэ ороной зүг бүриһөө хүнүүд ерэнэ. Москваһаа инженер нүхэр Подсыпанин, Молотовһоо—инженер-гидротехник нүхэр Сенкевич, Баруун Сибирьһээ —инженер Лявочкин гэгшэд ерэнхэй. Экскаваторщигууд ба механигууд, хамхэн холбоошод ба автомашинын жолоошод, дүршэлтэй мастернууд ба залуушуул ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Һаяхан абтаһан автомашинанууд, автопогрузчигууд, өөрөө буулгадаг машинанууд, автокранууд Запорожьесын оршондо зэргэлэн жэрылдэнэ. Тэдэниие механик Анатолий Дмитриевич Постол анхаралтайгаар шалгажа үзөөд, тушаан абана.

—Эрхим лэ машинанууд даа!— гээд тэрэ хэлэнэ. —Бүхы һайн юумэеэ Эхэ оромнай манда эльгээнэ, тиимэһээ манай уялга—тэрэнээ стахановска ажалаар баясуулха ёһотойбди. Иимэ машинануудаар гайхамшаг юумэ бүтээжэ болохо байна бшуу.

Шэнэ барилгые өөрынгөө эгээл эрхим һайн техникээр оромнай бүрин хангана. Автомашинанууд ба тракторнууд, бульдозёрнууд ба скрепёрнууд, грейдернүүд ба алхалдаг электростанцинууд, экскаваторнууд ба башниин кранууд, элдэб станогууд ба барилгын материалнууд эндэ эльгээгдэнэ. Эльгээгдэһэн юумэнэй олон документнүүд дээрэ «Коммунизмын барилгада» гэһэн үгэнүүд инаг дуратайгаар ба тодоор бэшэгдэнхэй. Энэ хадаа наряд дотор заагдаһан бүхы юумэн саг болзорһоон урид хэгдэээд, барилгада ошоо гэһэн удхатай. Москвагай, Киевэй, Одессын, Симферополиин олон предприятинуудай коллективүүд канал барижа байгаа днепростроевецуудай захилнуудые саашадаашье саг болзорһоонь урид дүүргэжэ байхабди гэһэн уялга абаһанаа мэдүүлнэд.

Трасса дээрэ барилгын-монтажна 5 Управлени байгуулагдаа. Тэдэнэр байрын тосхонуудые, базанууд, складууд ба хамһабариин предприятинуудые барижа байна.

Васильевка гэдэг районно центр. Канал хадаа эндэ Днепр ба Молочная гэжэ голой хоорондохи уулые дабажа гараха юм. Энээнэй тулада орёо гидротехническэ барилганууды хэхэ хэрэгтэй бологдоно. Мүнөө эндэ барилгын материалнууд асарагдана, ехэ гараж, механическа ба модо дархалха мастерскойнуудые барилгада бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Ойро дүтүүрнь каналай гараха байһан энэ тосхон шадар 4—5 мянган барилгашадай байха ехэ тосхон һаяар бии болохо юм.

—Һара хахад болоод манда ерээрэйгты, эндэмнай шэнэ гэрнүүд баригдаһан байха. Хүн зоной байхада аятай город байгуулхабди,— гэжэ барилгын-монтажна Управлениин начальник Петр Иванович Шибанов хөөрэбэ.

Каналай Запорожье-Мелитополь гэжэ участок эгээн харюусалгатай ба бэрхэтэй участогуудай нэгэн юм. Днепрын уһаниинь Молочная гэжэ голһоо тогтоогдохо ехэ водохранилищи руу ерэжэ орохо, тэрэнэй хэмжээнь хэдэн миллиард кубометр болохо байна. Эндэ хэдэн километр утатай плотина баригдахаар хараалагдана. Ерээдүйдэ уһанай тогтоогдохо энэ райондо мүнөө туршалгын хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Мелитопольско районой Терпение гэжэ тосхонһоо хойшо айхабтар ехэ нуга газар байдаг. Энэ хадаа ерээдүйдэ тогтоогдохо уһанай һаба мүн. Газар малталгын вышкэнүүд холуур харагдана. Эндэ шэнжэлэн-бэдэрэлгын хэдэн экспедици ажаллажа байна. Волго-Донской каналай трасса дээрэхи шэнжэлэн-бэдэрэлгын хүдэлмэридэ хабаадалсаһан дүршэлтэй геолог Владимир Михайлович Степановай толгойлдог «Укрбурводо» гэжэ экспедици илангаяа ехэ хүдэлмэри ябуулна. Экспедициин составта малталгын 9 бригада оролсоно. Тэдэнэр 33 скважинануудые малтаад байна. Экспедицидэ хабаадагшад бултадаа тэдэнэй урда табигдаһан зорилгые шадаал һаа түргэнөөр ба һайнаар дүүргэхые эрмэлзэн, ехэ зоригжолтойгоор хүдэлмэрилнэ. Малталгын ахалагша мастернууд Андрей Андреевич Чемирик ба Евгений Николаевич Асташенко гэгшэдэй бригаданууд нормоёо 250—300 процент ходо дүүргэжэ байна.

Экспедициин хүдэлмэриин хэмжээнь тойроод 60 километр соо һаяар үргэдхэгдэхэнь.

—Һаяын үдэрнүүдтэ бидэнэр шэнэ түхеэрэлгэ абажа, хоёр халаагаар хүдэлмэрилдэг боложо эхилхэбди,—гэжэ нүхэр Степанов хэлэнэ.—Энэ үлэмжэ харюусалгатай участок дээрэхи бүхы хүдэлмэриие саг болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ манай коллектив уялга абаа.

Терпение гэжэ тосхоной хүн зон шэнжэлэн-бэдэрэгшэдтэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Хайра гамгүй ган гасуурһаа боложо гандашаһан полинууд Молочная голой оршондо тогтоогдохо водохранилищиһаа элбэг ехэ уһа абахань гэжэ колхознигууд мэдэнэ. Тиихэдэ бүхы хүдөө ажахын культурануудай ургасань хэдэ дахин ехэ болохо, эрхим һайн сэсэглиг садууд һалбарха, малай тэжээлэй баян база байгуулагдаха юм.

Эдэ гайхамшаг перспективэнүүд тухай колхознигууд ехэ баяртайгаар хөөрэнэд. Колхозно үйлэдбэриие дэбжүүлхэ тухай, советскэ хүнүүдэй тэниглэн һайн байдалые дээшэлүүлхэ тухай саг үргэлжэ оролдодог байһанайнь түлөө тэдэнэр большевистскэ партида, агуу ехэ Сталинда үнэн зүрхэнһөөн баясхалантай байһанаа мэдүүлнэ.

Мелитопольско районой «Перемога» гэжэ колхозой газар дээгүүр уһалалгын системын бүтээгдэхэдэ, тэрэнэй 1836 гектар поли шииг нойто абаха юм. Колхознигууд гектар бүриһөө намарай 35—40 центнер шэниисэ, 20—25 центнер хлопок суглуулдаг болохо, колхозно садууд һалбарха. Малажалай ашаг шэмэнь 3—4 дахин дээшэлхэ гэбэл: һү һаалга—10 дахин, ноохо хайшалга—4 дахин, мяха гаралга—6 дахин ехэ болохо байна. Уһалагдаһан газарые түрүүшынгээ жэл ашаглахадань, артелиин олзо хэлэ дахин ургаха юм. Днепровско уһа ашаглаха бусад колхозуудайшье общественнэ баялиг хэмжээгүй ехээр ургаха байна.

Колхозно баян ажаһуудалай гайхамшаг ба һүр ехэтэ байдал хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда нээгдэнэ. Тиимэһээ, колхознигууд туйлай ехэ эршэ зоригтойгоор барилгашадта түгэс туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Мелитопольдо байгаа барилгын-монтажна Управлениин хүдэлмэрээ эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэнь 500 шахуу хүн барилгын хүдэлмэридэ хабаадалсаха хүсэлтэйгөөр ерэһэн байгаа.

Терпение гэжэ тосхондо… байгуулагдажа захалаа, … гэрнүүдһээ гадна, мүн һ… клуб, больница баригда… барилгын материалнууд б… хеэрэлгэ автомашинану… түмэр замаар үдэр бүри … байна.

Молочная гэжэ гол ш… тоогдоһон водохранилищ… лээд Урда-Украинска ка… руулжаа Аскания Нова т… лэн ошохо, тиигээд урагш… хотиржо, Севашые гаталх… скэ талада гараха юм. … городой районд тус кан… Крымскэ гэһэн нэрэ аба… жээ хотиржо, Керчиин тэн… дүүрэхэ. Урда-Украинска … то-Крымскэ каналнуудай … хамтадаа 550 километр бо… рээһээ гадна, 300 кило… тай хажуу тээшээ гараһа… нууд байгуулагдаха. Ерэ… налнуудай трассын бүхы … рэнь мянга гаран хүнүүд… отряд хүдэлмэрилжэ бай… нэй дунда малталгын мас… геологууд, топографууд би… нэр барилгые үргэдхэхэ … бэлэдхэжэ байна.

Моторнуудай таһалгар… рьеэн, машинануудай хү… тала дайда дээгүүр зэдэл… дана. Манай эпохын асари … рилгануудай нэгэн — Ур… инска канал дээрэ агууе… ка түсэбэй ёһоор хүдэлмэ… жэ байна.

А. Захаров, Запор… Мел…

МАЛАЖАЛДАА ТЭЖЭЭЛЭЙ БАТА БЭХИ БАЗА БАЙГУУЛАЯ

★

…публикын аймагуудта …бһэ хуряалгын зэр …эгүүдые заһабарилгын ябаса тухай

…АССР-эй хүдөө ажахын …нистерствын 1951 оной …юниин 5-ай һэзээн …ой дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Заһабарилга: Морин сенокосилканууд	Заһабарилга: Морин тармуурнууд
…	72,2	83,3
…кын	61,2	40,0
…ын	58,0	44,0
…н	53,0	39,0
…тайн	51,7	20,9
…о-Кударын	47,0	45,0
…шэбэрэй	40,0	40,0
…ын	35,2	23,3
…ын	33,0	26,5
…ганай	32,4	21,8
…анай	30,0	35,1
…н	27,6	33,3
…ын	27,5	11,1
…йн	27,4	24,1
…канай	27,3	22,0
…йкальска	22,5	18,0
…рын	20,0	7,0
…ын	16,6	14,4
…эй	12,4	6,2
…	—	12,8

…эжээл бэлдэхэ …гадын хүдэлмэри

…байкальска аймагай Стали… …рэмжэтэ томодхогдоһон кол… …правлени ниитын малажалда …й база байгуулхын тула тэ… …бэлэдхэлэй тусхай бригада …аа. Энэ бригада 17 гэшүүд… …нэй луговод нүхэр Н. Коро… …үтэлбэрилэгшэтэй юм.

…рай үедэ тус бригадынхид …ан һайжаруулгаар горьтой …эри хэжэ, 260 гектар газар …ай уһаар, 270 гектар газар …нуудһаа уһалһан байна. Мү… …игадын гэшүүд эдэ газарнуу… …ёрдохёо уһалжа эхилээ. Гад… … километр канава сэбэрлэ… …0 метр газарта шэнэ канава …н байна. Тиихэдэ эдэнэр 3 …етр утатай шэнэ канава …лдэ малтаха зорилготой. …бшалангай газар модо шу… … ба бургааһа буртагһаа …эгдэжэ байна.

…адын гэшүүд сабшалангайн… …эрһаа үбһэ ногооной үндэр … хуряахын тула эршэмтэй… …исэжэ, Бичурын колхозни… … хандалгада харюу болгон … уялгануудаа бэелүүлжэ

Е. Викторова.

★★

Үшөө хэды болотор хойшолуулхань гээшэб?

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). «Республикын колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба эртын силос дараха тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет дэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолтой зохилдуулан Иволгын аймгүйсэдком график зохёожо, колхозуудта хүргэһэн байна. Тиихэдээ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ ба эртын силос дараха хүдэлмэрие июниин 5-һаа эхилхыень колхозуудта дурадхаһан байха юм. Энэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тулада нилээд ехэ хэмжээнэй бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Теэд энэ хүдэлмэри аймагай колхозуудта оройдоо эхилээдүй. Үнгэрхэдөө колхозууд энэ хүдэлмэриин график абажархёол, бригаднуудта 5—5 хоногой даалгабаринуудые хүргөөдүй байна.

Хрущёвой нэрэмжэтэ ба «8-е марта» колхозууд хуушан нүхэнүүдээ һаял сэбэрлэжэ эхилээ. Аймагай бусад колхозууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ сагай болоошье һаань бэлэдхэжэ эхилээдүй байһаар. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дымбрылов) набшаһата тэжээл бэлдэхэһээ байтагай сабшалан дээрээшье хэхэ хүдэлмэреэ орхинхой. Энэ колхоз мүнөө хүрэтэр тэжээл бэлэдхэлэй бригада байгуулаадүй. Сабшалан дээрээ гаргаһан наг шэбхээ тараажа, газараа үтэгжүүлхэ, шэбхэжүүлхын орондо, харин орхижорхиһон байна. Үбһэ хуряалгын машинануудые заһабарилжа эхилээдүй.

Мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз иимэ байдалтай. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Карпуков сабшалангаа һайжаруулха хүдэлмэри оройдоо эмхидхээгүй мүртөө набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, эртын силос дараха хүдэлмэри захалаадүй.

Тэжээлэй культурануудай гол шухала культура болохо тэжээлэй корнеплод тарилга аймагай колхозуудта муугаар ябуулагдана. Сэхынь хэлэхэлэ, зарим колхозуулай хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэри тооногүй. Жэшээнь, Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов тэжээлэй корнеплодой хүрэнгэ абахаһаа арсаһан байха юм.

Үбһэ хуряалгын саг ойротожол байна. Теэд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри захалаадүй. Аймагай колхозуудай хахадынь лэ үбһэ хуряалгын машина заһабарилжа эхилээ. Теэд машинанууд тон удаан заһабарилагдана. 165 сенокосилкын мин 25-ниинь заһабарилагдаа. Жэшээнь, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой үбһэ хуряалгын машинанууд кузнецынгаа газаагуур хэбтэһээр зандаа. Тиихэдэ аймагай колхозуудай сабшалангайнь газар Оронго, Иволга голнуудые, Сэлэнгэ мүрэниие зубшаад юм. Уһан үерлэхэдөө хажуу тээшээ ехэ газарта талаян болоһон байгаа. Энэ уһые сабшалан тээшэ татажа бэлэн аргаар ехэ талмайнуудые уһалжа болохоор байһаншье һаа, энэ хүдэлмэри хэгдээгүй.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг, тэрэнэй главна агроном нүхэр Братушенко тарилгын хүдэлмэридэ толгойгоо эрьеэд, бэшэ участогуудаа обёорногүй. Аймгүйсэдком (түрүүлэгшэнь нүхэр Ткачёв) колхозуудые оперативна хүтэлбэреэр ханганагүй. Эдэ бүхы баримтанууд дээрэһээ тобшолол хэхэдэ—Иволгын аймагта ниитын малда хүрэхэ тэжээл бэлдэхын түлөө тэмсэл хэгдэнэгүй.

О. Антонов.

Уялгануудаа дүүргэхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй

Бичурын аймагай колхознигууд мүнөө жэлдэ ниитынгээ малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ уялгануудые абаад, республикын бүхы колхознигуудта хандаһан байна. Эдэ уялгануудаа аймагай түрүү колхозуудай нэгэн болохо Еланска сельсоведэй Логовскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тус колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд сабшалангаа һайжаруулха хүдэлмэри ябуулһаар үнинэй. Бүхы сабшалангаа уһалжа дүүргэһэн байна. Мүнөө үедэ бригадын гэшүүд сабшалангаа модо шулуунһаань сэбэрлэжэ, наг шэбхээр үтэгжүүлжэ байна. Гадна эдэнэр тэжээлэй культурануудые тарижа эхилээ.

Теэд аймагай бүхы колхозуудай бригаданууд иимээр хүдэлмэрилнэ гэхын аргагүй. Гушадай сомоной Калининай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой тарянажалай нэгэдэхи бригадынхид (бригадирынь нүхэр Гомбожапов) 150 гектар сабшалан дээрэһээ гектар бүхэнэй 40 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ хуряаха уялга абаа һэн. Теэд, тус бригадын гэшүүд энэ уялгаяа дүүргэхын түлөө оройдоо тэмсэнэгүй. Мүнөө хүрэтэр сабшалангайнгаа зарим участогуудые уһалаадүй. Сабшалангаа модо шулуунһаань сэбэрлэхэ, үтэгжүүлхэ хүдэлмэринүүд ябуулагданагүй. Тиихэдэ тус колхоздо тэжээл бэлэдхэлэй бригада байгуулагдаһан нэрэтэй аад, ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй.

Үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхын тула адуу малнуудые сабшалан дээрэһээ хаһа саг соонь гаргаха ёһотой аад, тус колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Андронов) мүнөө хүрэтэр адуу малаа сабшалан дээрэ бэлшээһээр зандаа. Мүн Бодонгуудай сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ, «Заря коммунизма» колхозууд иимэрхүү байдалтай. Тиихэдэ эдэ колхозуудта набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри ба эртын силос даралга үшөө үргэнөөр ябуулагдажа эхилээдүй.

Д. Аюров.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

ВЛКСМ-эй АЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

ВЛКСМ-эй айкомой пленум һаяхан боложо, «Колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудай комсомольско организацинуудай хүдэлмэри тухай» ВЛКСМ-эй ЦК-гэй VI пленумэй тогтоолые зүбшэн хэлсээ. Эндэ айкомой секретарь нүхэр Аносов элидхэл хэбэ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд тус тогтоолой үндэһөөр шүүмжэлэл дэлгэрүүлэн, аймагай комсомольско организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлээ. Һүүлээрнь, пленум аймагай комсомольско организацинуудай хүдэлмэриин дутуунуудые усадхаха талаар дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

ҺАЙНААР ХҮДЭЛМЭРИЛДЭГ КРУЖОК

Һохоршуулай Бүхэсоюзна обществын Мухаршэбэртэхи организациин уранһайханай самодеятельностиин кружок һайнаар хүдэлмэрилнэ. Һаяхан тус кружогойхид Ново-Заганай клубта концерт табиба. Концертые олон колхознигууд һонирхон хараһан байна.

Мүнөө тус кружогойхид колхозуудай полевой стануудаар ябажа, колхознигууд ба механизаторнуудта һонирхолтой концертнүүдые харуулна. Программадань «Сталин тухай дуун», «Нюуса резервнүүд» гэжэ нэгэ акттай пьесэ, колхозно частушканууд, танца ба бусад дуунууд бии.

КОМСОМОЛЕЦУУДАЙ УЯЛГА

Аймсоведэй гүйсэдкомой дэргэдэхи комсомольско эхин организацинхид «Коммунизм» колхозой ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ туһалха гэһэн уялга абаба. Тэрэ уялга соонь 80 центнерһээ доошо бэшэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ, 10 га сабшалан шулуу, бургааһанһаань сэбэрлэхэ, 15 га сабшалангай ногоо сабшажа хуряаха, «дайшалхы хуудаһа» гаргажа байха, библиотекэ бүридхэжэ, малшадта үгэхэ гэжэ хэлэгдэнэ.

Тус организациин комсомолецууд энэ үүсхэл дэмжэхые уряалжа, аймагайнгаа бүхы комсомолецуудта хандаба.

ҺУРАГШАДАЙ ЭКЗАМЕН

Аймагай бүхы һургуулинуудта экзамен эмхитэйгээр эхилэнхэй. Мухаршэбэрэй ба Хонхолойн дунда һургуулинуудай 10-дахи классуудай һурагшад болбосоролой аттестадта экзаменуудаа амжалтатайгаар үгэжэ байна.

Тэдэнэр түрүүшынгээ экзаменине литератураар үгэхэ зуураа, хүн түрэлтэнэй агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй образые, Горькиин ба Маяковскиин творчествонуудые өөһэдынгөө сочиненинүүд соо шадамараар харуулжа шадаа. Һурагшад А. Сажин, А. Жаркова, Ф. Гуслякова гэгшэд (Мухаршэбэрэй дунда һургуули) бусадһаа онсо шалгарһан байна.

М. Елаев.

Сталинска шангай лауреадуудай номууд

ТУВА АРАД ТУХАЙ ПОВЕСТЬ

«Амар мэндэ, уншагша! Манай агууехэ ороной ямаршье хизаарта ши байгаа хадаа, ажалша шинии ажабайдалай ямаршье һаань, минии түрэл Мергентэй танилсахаһаа ши арсахагүй ёһотойш гэжэ би найданаб» гэһэн үгэнүүдээр Тувын уранзохёолшо, Сталинска шангай лауреат Салчак Токын «Арадай үгэ» гэжэ повесть эхилнэ.

Игэжэ бэшэхэдээ уранзохёолшо эндүүрээгүй. Багахан аад, гүнзэгы удхатай энэ ном ехэ һонирхолтойгоор уншагдана.

«Арадай үгэ» автобиографическа повестьшье һаа, бүхэли арадай үнгэрһэн ажабайдалые гүнзэгыгөөр харуулна. Тэрэ хадаа советскэ уншагшадые тува арадай Октябрьска революциин урда тээхи ажабайдалтай танилсуулһан түрүүшын зохёол болоно. Тус повесть хадаа манай советскэ Эхэ ороной олонациональна арадуудай литературануудтай хамта хүгжэжэ байгаа тувинска литературын уранһайханай прозын үндэһэ һуури табина.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Тувын ажалша арад зон ядуу тулюур ба үлэсхэлэн байдалтай байгаа. Тэдэниие нютагайнь баяд, ноёд, ламанар болон хаанай чиновнигууд дарладаг, мүлжэдэг, мэхэлдэг һэн. Имагтал агууехэ ород арад баяд, ноёд болон сагаангвардейскэ бандидуудые оронһоо үлдэжэ, эрхэ сүлөөтэ арадай республика байгуулха хэрэгтэнь Тувын арадта туһалһан байна.

1944 ониие Тувын арад зон хэзээдэшье мартахагүй. Энэ он тэдэндэ бүри ехэ зол жаргал асараа. Тэдэнэй гуйлтые ханган, Советскэ правительство Тувинска арадай республикые РСФСР-эй составта автономно область болгон абаа. Тиигэжэ Тувын ажалшад өөһэдынгөө экономикые болон культурые улам хүгжөөхэ хизаарлашагүй ехэ арга боломжотой болоо. Мүнөө тэдэнэр Советскэ Союзай бүхы арадуудтай хамта коммунизм байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана...

Повесть соо бэшэгдэһэн Салчак Токын үгытэй, ехэ бүлын ажабайдал хадаа тэрэ үеын олон зуугаад, мянгаад үгытэйшүүлэй байдалда тон адли. Салчак Тока, тэрэнэй эгэшэ, аха, дүүнэрэй болон бүхы үгытэй арадай хүүгэд бага балшар наһандаа хүшэр хүндэ, үлэсхэлэн хооһон байдалтай байжа, тулиһан зобоһон байна.

Помещигүүдэй, кулагуудай дарлалһаа тэрьелжэ, Россиһаа зөөжэ ерэһэн ород үгытэйшүүл Тувада ажаһуудаг байгаа. Тэдэнэр Тувын үгытэйшүүлдэ али болохоор туһалхые оролдодог бэлэй. Газар элдүүрилгээр ба мал харууһалалгаар тэдэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэлые үгытэйшүүлдэ дамжуулан үгэдэг һэн. Салчак Токые ород тарияашан Лубошниковой хүбүүн хүдөө ажахын хүдэлмэридэ һургаа. Повестиин герой иигэжэ хүмүүжэлгын, революционно хүгжэлтын замаар ябана. Иигэжэ автор хадаа социалистическэ реализмын гол эрилтэдэ зүб харюу үгэнэ.

Ород үгытэй таряашадай бүхы образууд повесть соо ехэ халуунаар ба зүбөөр харуулагданхай. Лубошниковтон, Санниковтан, Веденей Сидоров, Вера басаган ба бусад хадаа эрхэ сүлөөтэй байдалые хүсэгшэ агууехэ ород арадай ёһотой түлөөлэгшэд болоно. Тэдэнэр Тувын үгытэй арад зонтой хани барисаагаа улам бэхижүүлжэ, тэдэндэ шэнэ һанал бодол олгоно. Ондоогоор хэлэбэл «нюдыень нээжэ» үгэнэ. «Нюргаа нугылгаад, ташуур шэнгээр гараа һанжуулжа жархёод, газарта хүрэтэр тонгойн дохихоор хэзээдэ бэлэн ябаһан үгытэй ядуу арад» Веденей Сидоров ба бусадай нүлөөндэ орожо, мүлжэгшэдтэй шангаар, эмхитэйгээр тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ ойлгонод.

Өөрынгөө арадай гэрэлтэ һайхан ерээдүйдэ Веденей Сидоров дүүрэнээр этигэнэ. Веденей олон хүнүүдээр уулзажа, ород хүдэлмэришэдэй революционно тэмсэл тухай мэдэжэ абана. Хаанта засагые арад зоной унагааха саг ойротоо гэжэ Тувын үгытэйшүүлдэ тэрэ хөөрэнэ. Россида хаанта хархис засаг унагаагдажа, «...Советүүдэй гарта засаг ороо» гэһэн һониниие Веденей үгытэйшүүлдэ эгээл түрүүлэн дуулгана. Дарлагдагшадтай тэмсэхын тулада Веденей түрүүтэй үгытэйшүүл гартаа буу барижа, партизанска отрядай зэргэдэ ороно. Тэдэнэй дунда хэнтэй тэмсэхээ хүсэд һайнаар мэдэһэн Тувын арадай хүбүүд бии.

Автор өөрынгөө эхын образые абьяастай хурсаар, ехэ дуратайгаар харуулна. Хүшэр хүндэ ажал хэжэ зобоһон үгытэй эхэнэр тухай Салчак Тока омогтойгоор бэшэнэ. Эхынь образ повестиин гол образуудай нэгэн мүн. Тэрэ хүгшэнэй ябаһан ябадалые ажаглаһан хүн бүхэн урда тээнь мэдээгүй олон юумэеэ мэдэжэ абана. Энэ хадаа уранһайханайнгаа талаар айхабтар ехэ хүсэтэй образ болонхой.

Россида советскэ засагай байгуулагдаһан тухай мэдээсэлые үгытэйшүүл дуулахадаа угаа ехээр баярланад. Токын эхэ иигэжэ хэлэнэ: «Мүнөө бүгэдэ юумэ һайн болохо», «...Огторгой тулама үндэр бэетэй шэнэ, улаан баатар ургаа, тэрэ баатар үгытэй арадые хамгаалхаяа дэлхэйн дүрбэн хизаарай хүбүүдые суглуулдаг гэжэ дуулааб». Хамаг наһаяа хаанта засагай хара манан соо үнгэргэһэн энэ эхэнэр оршон тойрон боложо байгаа юумые ухаан сэдьхэл соогоо буйлуулжа, простой үгэнүүдээрээ революциин агууехэ вождь Владимир Ильич Лениние магтана. Агууехэ багшада Тувын ажалшадай хэлбэришэгүй дуратай ба үнэн сэхэ байһыень образноор иигэжэ автор харуулна.

«Би энэ газар дайдые урданы хараа һэм,—гэжэ С. Тока повестиингоо һүүлдэ бэшэнэ,—зүгөөр, мүнөө тэрэниие тад ондоогоор харанаб». Эдэ үгэнүүдые уншагшад эртээнһээ хүлеэжэ байгаа. Повесть соо харуулагдаһан байдал үргэлжэ дээрээ эдэ үгэнүүдые бэлэдхэһэн байгаа бшуу. Энэ хадаа геройн революционно хүгжэлтэ гээшэ. Экономическа, политическэ ба национальна дарлалтаһаа ажалшадые сүлөөлһэн шэнэ байгуулалтын түлөө тэмсэл хүнэй үзэл бодолые болон шэнжэ шанарые иигэжэ хубилгахал ёһоороо хубилгана. Тока хадаа һаналаа гансал хубилаад дүүрэнэгүй, шэнэ байдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэгшэ болоно.

Энэ зохёол соогоо Салчак Тока Тува арадай хуушан байдал тухай тон зүбөөр, уншагшадта ойлгосотой ба эли тодо хэлээр бэшээ. Энэ хадаа уранзохёолшын ехэ бэлигтэй ба шадабаритай байһаниинь гэршэлнэ. Автор хадаа образ, событи бүхэнөө үнэн зүбөөр ба уншагшадай этигэмээр харуулжа шадаһан байна. «Арадай үгэ» гэжэ повесть болбол Тувын арадай хүгжэн һалбаржа байгаа культурадань үнэтэ оруулалта ба советскэ литературада шэнэ нэмэлтэ болоно.

П. Кричанов.

Бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэхын түлөө

…э-Курбын сомоной Калини… …рэмжэтэ колхоз малажалаа… …ориин аймаг дотор эгээн то… …лозуудай нэгэн мүн. Байг… …ой эсэстэ адуу малайнь тоо …(шубуугүйгөөр) 9 мянга …й болохо байна. Энэ олон …ажээхын ба ашаг шэ… … дээшэлүүлхын тула тэжээ… …за байгуулха асуудалые … һайнаар шиидхэхэ хэрэгтэй. …ой правлениин түрүүлэгшэ … Ц. Гунзенов, партийна орга… …иин секретарь нүхэр Л. Очи… …гшэд полевой хүдэлмэринүү… …буулхатайгаа хамта сабша… …һайжаруулгын зорилгонуудые …татайгаар шиидхэлгэдэ ехэ… …үсхэл оролдолго гаргаһан ба …нигуудые энэ хүдэлмэридэ …нь элсүүлжэ шадаһан байна. … сабшалангай ба бэлшээ… … ногооной ургасые дээ… …лхэ тушаа асуудалнууд кол… …уудай хамтын суглаан дээ… …ртийно-комсомольско суглаа… …ба правлениин үргэн засела… … дээрэ нэгэнтэбэшэ зүбшэн …эһэн байна.

… ендо хээрын сабшалангай …һөө оройдоо 4—5 центнер … хуряажа, тус колхоз адуу … үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэ… …р дутааһан байха юм. Нё… …өйнгоо алдуунуудһаа һур… …абажа, колхозой правлени ба партийна организаци үшөө намар байхаһаа сабшалан һайжаруулгын ба ногооной ургаса дээшэлүүлгын асуудалые хэлсэжэ эхилһэн юм. Намартаа колхознигуудай хүсөөр, Үдын МТС-эй хабаадалгатайгаар 40 километр утатай уһалууриин шэнэ системэ баригдаһан, Ойбонто гэжэ нютагта уһалууриин системын эхинэй барилга хэгдэһэн ба 10 километр утатай канава малтагдаһан байгаа. Мүн энэ хабартаашье уһалууриин системэнүүд заһагдаа. Эдэ хүдэлмэринүүдые дүүргэһэнэй ашаар, энэ хабартаа нёлондонойхиһоо һурагүй ехэ талмай, 2100 үлүүтэй гектар газар уһалһан байна. Сабшалан уһалалгын хүдэлмэринүүд мүнөөшье түргэн темпээр ябуулагдаһан зандаа. Сабшалан уһалалгаар дүй дүршэл ехэтэй үбгэд-колхознигууд Цыремпил Хусаев, Хандажап Цыдыпов, Цыдэб Самбуев болон бусад энэ хүдэлмэридэ табигданхай. Тэрэшэлэн энэ колхоздо сабшалан һайжаруулгын нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Сабшалангай участогууд дээрэ 7 мянган ашаа наг шэбхэ зөөгдэһэн, 1500 гектарта сабшалан модо шулуунһаа сэбэрлэгдэһэн ба мүн нилээд ехэ талмай дээрэ үтэг хэгдэһэн байна.

ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тогтоолые хэрэг ажал дээрэ бэелүүлэн, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 14 хүнһөө тэжээл бэлэдхэлгын тусхай бригада байгуулагдаа. Тус бригадые дүршэл ехэтэй луговод Осорон Сангажапов толгойлно. Гансахан энэ бригадын хүсөөр 1433 гектар сабшалан уһалагдаһан, 4 мянга үлүүтэй ашаа наг шэбхэ зөөгдэһэн, 487 гектар сабшалангай ба бэлшээриин газар модо шулуунһаа сэбэрлэгдэһэн,105 гектар талмайда үтэг хэгдэһэн байна. Бусад колхознигуудтай хамта мүнөө энэ бригадынхид сабшалан дээрэ зөөгдэһэн наг шэбхые үлтиргэжэ, хүрьһэндэ шэнгээхэ хүдэлмэринүүдые хэжэ байнхай.

Ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ тэжээлэй культурануудые тарилга гол шухала удхашанартай. Калининай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээниие һайн мэдэжэ, мүнөө жэлдэ корнеплодуудай, нэгэжэлэй ба олонжэлэй тэжээлэй ногоонуудай тарилгые нилээд ехээр үргэдхэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ, июлиин 15-һаа хожом бэшэ, 15 гектар газарта хаг, 114 га зелёнко, 6 гектарта силоснэ (наран сэсэг ба бусад) культуранууд таригдаха ба фермэ шадарай участогуудта 20 гектарһаа бага бэшэ корнеплодууд таригдаха юм.

Сабшалан һайжаруулгын хүдэлмэридэ хүдөөгэй интеллигенци эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Дээлэ-Курбын сомсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Мижитовэй үүсхэлээр энэ хабартаа Тээгдын долоонжэлэй һургуулиин багшанар ба һурагшадай, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон сомоной хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй воскресенигүүд эмхидхэгдэжэ, сабшалан сэбэрлэхэ, наг шэбхэ зөөхэ ба тарааха болон бусад нилээд ехэ хүдэлмэринүүд дүүргэгдэһэн байна.

Гэбэшье, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар Калининай нэрэмжэтэ колхоздо шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, мүнөө хүрэтэрөө адуу малынь үбэлэйнгөө байраһаа зунай байрануудта абаашагдаагүй, сабшалан дээрээ бэлшэжэ ябана. Тэрэшэлэн сабшалан хоройлхо хүдэлмэри удаанаар ябуулагдана, сабшалан борнойлхо, ногоонуудай үрһэ тариха болон бусад хүдэлмэринүүд мүн лэ үнгэргэгдэнэгүй. Тэрээнһээ гадна, энэ колхоз үбһэ хуряалга ба тэжээл силосовалгада үшөөл хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ. Эдэ дутуу дунданууд энэ гэһээр усадхагдаха ёһотой. Үдэжэ байгаа ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар ВКП(б)-гэй обкомой IV пленумэй тогтоолые дүүрэнээр ба эрхэбэшэ дүүргэхын түлөө тус колхозой гэшүүд бүхы арга хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилхэ зорилготой.

Д. Санжимитыпов, (манай корр.).

Малай байра барилга

Ниитын малые дулаан байраар хангаха гээшэ колхозуудай шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Кабанскын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой барилгашадай бригада энэ зорилгые бодотоор бэелүүлжэ байна.

Тус бригада 7 хүнһөө бүридэнэ. Бригадираар дүй дүршэл ехэтэй Иван Павлович Лобанов хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадынхид колхозойнгоо 14 мянган түхэригөөр худалдан абаһан пилорамые тодхожо, хүдэлмэреэ эхилээ һэн. Барилгынгаа хүдэлмэриие захалхаһаа урид бригада 60 кубометр тёс хюрөөдэһэн, барилгын модонуудые элбэгээр бэлэдхэһэн байна.

Барилгашадай хүсөөр 1000 толгой шубуунай багтаамжатай типовой байра һарын болзор соо баригдажа дүүрээ. Һаяар тус бригадынхид малай байра бариха модо бэлэдхэхэеэ ойдо гарахань. Малай үбэлжэлгын эхилтэр барилгашад үхэрэй байра заһабарилха ба 100 толгойн багтаамжатай гахайн байра шэнээр бариха байна. Бригадын гэшүүд—19 наһатай Г. Кобылкин, 65-тай Егор Серебренников болон бусад үдэр бүхэндэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнэ.

Я. Вяткин.

* * *

КЯХТА. Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо адуу малай үбэлэй байрануудые заһабарилга ба барилгада бэлэдхэл үргэнөөр ябуулагдана. Колхозой барилгашад барилгын 40 кубометр модо, 100 тэргэ улаан бургааһа бэлэдхээ. Малай фермэнүүд дээгүүр үбэлдэ бэлэдхэлээр бусад хүдэлмэринүүд хэгдэжэ байна.

Д. Чултумов.

Киевскэ область. Корсунь-Шевченковскэ МТС-эй электротракторнууд харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэ гаранхай. Тракторист В. Дорошенко ба прицепщик А. Ракухат гэгшэд халаанайнгаа даалгабари 160—170 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ В. Дорошенко электротрактораараа сахарна свекло тариха газарай хүрьһэ бэлэдхэжэ ябана.

(ТАСС-эй фотохронико).

Центрнүүдээ болбосон болгохын түлөө

Колхозно таряашадай материальна тэниглэн байдалай улам һайжархатай хамта, культурна эрилтэнь үдэр ерэхэ бүри ургана. Тэдэнэр колхозуудайнгаа центрнүүдые гоё һайхан, культурна болбосон түхэлтэй болгоно. Жэшээнь, Бичурын аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Тус колхозой шэнжэ шарайнь жэлһээ жэлдэ хубилна. Колхозой центр набша намаагаар хүреэлэгдэнхэй гоё һайхан Харлан гэжэ нютагта түхеэрэгдэжэ, түбхинэнхэй. Үнгэрэгшэ жэлһээ хойшо Ильичын лампочканууд колхозниидудай гэрнүүдтэ яларна. Колхозой центртэ һаруул һайхан клуб, уншалгын байшан бии. Колхозой правлениин, сомоной Соведэй, фельдшерскэ ба зооветеринарна пунктнуудай байшангууд баригданхай.

Болбосон түхэлтэй болоһон центрнүүдтэй колхозууд Бичурын аймагта олон. Тэдэнэй тоодо Заганай сомоной «Коммунизм», Бичура тосхоной «Красное знамя труда» ба бусад олон колхозуудые нэрлэхэдэ болоно.

Бичурынхидай хүршэ Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудай центрнүүд тад ондоо байдалтай. Тэндэхи колхозуудай центрнүүдые болбосон түхэлтэй, өөрын садуудтай, скверүүдтэй болгохо, улицануудта модо тариха мэтын шухала асуудалнуудта тусхай анхарал хандуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, Суулгын сомоной Андреевэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой байдалые абаад үзэе. Энэ колхозой дэргэдэ долоонжэлэй һургуули, МТС, больница, врачебнэ амбулатори, сомоной Совет, сельпо бии. Теэд, аймаг соохи томохон тосхонуудай нэгэн болохо Суулгада клубшье, уншалгын байшаншье байхагүй. Эндэ радиофикацилга, электрификацилга хэгдээдүй. Энэ тосхон соо нэгэшье таримал модо харахагүйт.

Эндэ багшанар, врачууд, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олон. Тэдэнэр тосхоноо ногооруулха, стадион бариха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха байхал. Мүн энэ хүдэлмэридэ нютагай хүн бүхэн дуратайгаар ба эдэбхитэйгээр хабаадалсаха. Теэд, энэ шухала хэмжээ-ябуулые хэншье эмхидхэнэгүй. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа табинагүй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ширабнимбуевшье, Суулгын МТС-эй директор нүхэр Дашиевшье энээн тухай мүнөө хүрэтэр «зүүдлээшьедүй». Тиихэдэ сомоной Совет (түрүүлэгшэнь Б. Цыбикжапов) ажалшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха тушаа асуудалые өөрынгөө сесси гү, али заседани дээрэ үнинэйшье зүбшэн хэлсээгүй.

Суулга нютаг шэнги культурна талаараа түлюур байдалтай нютагууд Мухаршэбэртэ захаһаа бии. Эдээнэй тоодо Сутайн сомоной Молотовой, Сагаан-Шулуутайн сомоной «Улаан Шулуута», Харашэбэрэй сельсоведэй «Победа», «Шэнэ байдал», «Үнэн» ба бусад колхозуудые нэрлэхэдэ болохо.

Культурна болбосон байдалай талаар Мухаршэбэрэй колхозууд хүршэ һууһан Бичурын аймагай колхозуудһаа холо гээгдэнхэй. Энэ хоёр аймагууд ажал хүдэлмэриингөөшье, байгаалиин условииншье талаар илгаагүй юм. Зүгөөр, Мухаршэбэрэй колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд культурна талаар шэнэ юумые мэдэрэн, үүсхэл гарганагүй, ажалшадые энэ хэрэгтэ элсүүлнэгүй.

Тиихэдэ Бичурын колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажахын кампанинуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэһээ гадна, ажалшадай үдэр бүри ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангаха тушаа ходоодоо анхарал хандуулжа байдаг. Эндэхи 19 колхозуудай 18-ниинь радиофикацилагдаһан, 5-ниинь электрификацилагдаһан байха юм.

Мухаршэбэрэй аймагай 20 колхозуудай оройдоо 5-ниинь радиофикацилагдаһан, үсөөхэниинь электрификацилагдаһан байна. Суулгын сомоной Андреевэй нэрэмжэтэ, «Шэнэ байдал» колхозууд клубгүй, Сутайн сомоной хэдэн колхозуудай, Сагаан Шулуутайн сомоной «Улаан Шулуута» колхозой таряанажалай бригаданууд улаан булангуудшьегүй.

Эдэ бүгэдын шалтагаан хадаа тус аймагай дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ажахынгаа кампанинуудта һамаараад, ажалшадай культурна эрилтэнүүдые хараадаа абадаггүй, арад зоной ажана тэниглэн ажабайдал һайжаруулгада анхарал оролдолго, үүсхэл эдэбхи гаргадаггүй дээрэһээнь болоно.

Мүнөө үедэ колхоз бүхэн өөрын садтай, клубтай, стадионтой, валейбольно ба футбольно талмайнуудтай, уншалгын байшантай, радиотой болохо зэргэтэй. Нютагай партийна, комсомольско организацинууд, колхозуудай правленинүүд ба аймагай хүтэлбэрилхы органууд эдэ зорилгонуудые ойрын саг соо бэелүүлхын тулада шухала хэмжээ абаха уялгатай.

Б. Дымбрылов.

(«Б. М. үнэнэй» корр.).

Леспромхозойхидой туһаламжа

Хандагатайн леспромхозой модошод Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо сабшалангаа һайжаруулгадань ехэхэн туһаламжа хүргэнэ. Һаяхан тус леспромхозой Ташаланка гэжэ модо бэлэдхэлгын участогай хүдэлмэришэд ба албахаагшад воскресник эмхидхэбэ.

Воскреснигтэ хабаадагшад Ташаланка горхоной уһые хаажа өөһэдынгөө малтаһан канава руу урадхуулаа. Тиин, тэдэнэр колхозой сабшалангай 80 гектар талмайе уһалһан ба шулууень түүжэ хаяһан байна. Энэ воскреснигтэ тракторист Г. Редикальцев, механик Афанасьев, модошод Волкова, Путригай гэгшэд стахановскаар хүдэлмэрилжэ, эрхим жэшээ харуулаа. Участогай модошод үйлэдбэриингөө суглаан дээрэ тус колхоздо саашадаа туһалжа байха тухай тогтоол баталаа.

Д. Дагбаев.

Хитадай 246 миллион үлүүтэй гражданинууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада гар табиба

ПЕКИН, июниин 6. (ТАСС). Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Хитадай бүхы хүн зоной хахадһаа үлүүнь агуухэ табан гүрэнүүдэй хоорондо эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай хандалгада гар табиба, Японие дахинаа зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн голосовалаа. Тусхай мэдээнүүд дээрэһээ мэдэхэдэ, мүнөө тус хандалгада 246.070 мянган хүн гэхэ гү, али Хитадай бүхы зоной 51,8 процентнь гар табяад байна. Японие дахин зэбсэглэхэ ябадал буруушаан 247.140 мянган хүн гэхэ гү, али Хитадай бүхы зоной 52 процентнь голосовалаа.

Таряа тээһэн советскэ пароход Инди ерэбэ

БОМБЕЙ, июниин 6. (ТАСС). Борт дээрээ 6.890 тонно шэниисэ тээһэн «Менделеев» гэжэ советскэ худалдаа наймаанай судно июниин 4-дэ Бомбей ерэбэ.

США-гэй компартиин генеральна секретарь Деннисэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 5. (ТАСС). Компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй хэрэг тушаа США-гэй верховно сүүдэй шиидхэбэри тухайда корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэ зуураа, США-гэй компартиин генеральна секретарь Юджин Деннис иигэжэ мэдүүлбэ:

Компартиин 11 ударидагшадые үмөөрһэн адвокадуудай хэрэг хаража үзэхэеэ сүүдэй арсаһан ябадал хадаа үмөөрэгшэдтэй байха американецуудай эрхэдэнь, тэрэшэлэн өөһэдынгөө үмэглэхэ хүнүүдые үмөөрхэ ба конституци дэмжэхэ тухай адвокадуудай эрхэдэнь ехэ сохилто болоно.

Дайнай ба фашизмын замаар ябажа байгаа Уолл-стридэй зүгһөө аюул мүнөө орондомнай тохёолдоод байна. Кореядэхи американска интервенци ба энээнние бүгэдэниитын дайн болгохо гэһэн дайуудхэгшэдэй һэдэлгэнүүд хадаа мүнөө тон ехэ аюул болонхой. Смитын ба Маккарэнай хуулинуудаар хараалагдаһан түхэлтэй американска полицейскэ гүрэн байгуулга мүн лэ элитэ аюул болоо.

Тон яаралтайгаар зэбсэглэлгэ ба тэрээнһээ шалтагаалан хүдэлмэришэн ангиин нюрган дээрэ бууһан экономическа хүндэ хүшэр дарлалта мүн лэ ехэ аюул болоод байна.

Компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй гансахан «гэмынь» юуб гэбэл, эдэнэр эб найрамдалые ба социальна бадаралтые хамгаална, дайнда ба фашизмда эсэргүүсэн тэмсэнэ.

Компарти болбол энэ хэрэгые дары дахин харахыень гуйжа сүүдтэ хандаха. Тус эрилтые олон миллион американецууд — хүдэлмэришэд ба эб найрамдалай тала баригшад бултадаа дэмжэхэ гэжэ компарти найдана.

Манай оронние дэлхэйн гурбадахи дайнай аюулда оруулха оролдолго гарғагша монополистнуудта ба тэдэнэй политическэ нүхэсэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ американска арадые нэгэдхэхэ гэһэн өөрынгөө оролдолгые юунэйшье болоо хадань компарти үргэлжэлүүлхэ байха. Эб найрамдалай, демократиин ба социальна бадаралтын хэрэг улам олон хүнүүдые өөр тээшээ татан элсүүлхэ ба дайсадые илан мандахань лабтай.

Чехословацка республикын ба Германска демократическа республикын хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

ПРАГА, июниин 5. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Германска демократическа республикын ба Чехословацка республикын хоорондо 1951 он соо хэгдэхэ худалдаа наймаанай хэлсээн үсэгэлдэр Прагада баталагдаа. Хэлсээнэй ёһоор, Германска демократическа республика Чехословакида түүхэй эдүүдые, түбхын түрүүн химическэ ба резиновэ промышленностьда шухала зүйлнүүдые, искусственна утэгжүүлгэ ба бусад товарнуудые үгэхэ байна. Чехословаки халаа Германска демократическа республикада металлургическа ба хүндэ промышленностиин бүтээһэн зүйлнүүдые, мүн бусад хэрэгсэлнүүдые үгэхэ болоно.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 5. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй контрдобтолгонуудые гэдэргэнь сохино, тэдэнэй хүнүүд ба техникые хүндэ хүшэр гээлтэ хоролтонуудта оруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани энэ үдэр мэдээсэбэ.

Самоледуудые буудагшад-истребительнүүд энэ үдэр дайсанай 5 самолет унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, июниин 6. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй контрдобтолгонуудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохин, тэдэнэй хүнүүд ба техникые хүндэ хүшэр гээлтэ хоролтонуудта оруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани энэ үдэр мэдээсэбэ.

Самоледуудые буудагшад—истребительнүүд энэ үдэр дайсанай 4 самолёт унагаагаа.

Кореядэ голландска батальон бүтэ сохигдоо

ГААГА, июниин 6. (ТАСС). Кореядэхи һүүлэй дайнуудта голландска батальон ехэ гээлтэ хоролтонуудта ороо гэжэ голландска хэблэл мэдээсэбэ. Фронтын тон аюултай участогуудта американецуудаар табигдаһан голландска солдадуудай олоороо алагдаһан, шархатаһан тухай мэдээсэлнүүд газетэнүүдэй хуудаһануудта толилогдоно. Майн 31-нэй байлдаанда голландска батальон хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон байха юм.

Польшын баруун нютагуудта

ВАРШАВА, июниин 6. (ТАСС). Польшодохи экономическа хүгжэлтын ба социализмын үндэһэ һуури байгуулха зургаанжэлэй түсэбэй гол хубинь болохо ехэ хүдэлмэри баруун нютагуудта—Балтиин далайһаа эхилээд Судетскэ уулануud хүрэтэр—эрхилэгдэжэ байна.

Болеславецай районд тус түсэбэй бэелүүлэгдэхэ үе соо шэнэ шахтанууд ба зэд үйлэдбэрилхэ предприятинууд, Елана Гура гэжэ нютагта хэмэл хүбэнгэй ба целлюлозын фабрика, промышленна ондоо 17 предприятинууд байгуулагдаха юм. Энээнтэй дашарамдан энэ райондохи хүдэлмэришэдэй тоо 300 мянгада хүрэхэ.

Одер мүрэнэй эхеэр ехэ барилга хэгдэжэ эхилхэнь. Жэшээлхэдэ, Рацибождо—котел бүтээлгын завод, Кожлада—химическэ ба промышленна ехэ предприятинууд тогтоогдохо. Ополедэхи цементын ехэ заводой барилга дүүрэхэ дүтэлжэ байна.

Щецин-Свиноустьедэхи портнуудые шэнэдхэн байгуулхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. Балтиин далайн эрье шадар—Колобжегедэхи загаһа буйлуулгын комбинат, Кошалинадахи холодильник гэхэ мэтэ томо предприятинууд, мүн ондоошье олон үйлэдбэринүүд ашаглалгада оруулагдаха юм.

Баруун нютагуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ ехэ анхарал табигдана. 1955 оной һүүл тээшэ ороохо таряанай продукцинь 66 процентээр, тиихэдэ малажалай продукцинь—206 процентээр дээшэлхэ байна.

Вроцлав, Валбжих, Ополе, Рацибож ба бусад городуудта гэр байрын, тэрэшэлэн һургуулинуудай ба культурна эмхи зургаануудай барилга үргэнөөр эрхилэгдэхэ түсэбтэй. Вроцлав городто политехническэ шэнэ институт, Ополе городто—хүдөө ажахын дээдэ һургуули гэхэ мэтэ баригдаха.

Болгариин электропромышленностиин хүсэтэ хүгжэлтэ

Болгарида электропромышленность ехээр хүгжөөгдэн, ороной арадай ажахын гол һалбаринуудай нэгэниинь болобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ электропромышленностиинь продукци бүтээн гаргалгаяа 1948 онойхиһоо 400 процентээр дээшэлүүлээ. 1951 он дотор үйлэдбэрилһэн электроэнергинь 1950 онойхиһоо 40 процентээр дээшээ болоод байна.

Вьетнамдахи дайнай ябуулганууд

ВЬЕТНАМ, июниин 5. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентство хадаа Нинь-Бинь Фу-Ли-гэй фронт дээрэ дүрбэн үдэр болоһон байлдаануудай түрүүшын үрэ дүнгүүд тухайда Вьетнамска арадай армиин Верховно командованиин коммюнике дамжуулба.

Дүрбэн үдэрэй, майн 31 хүрэтэрхи, байлдаануудай туршада арадай армиин сэрэгүүд Нинь-Бинь городто байһан дайсанай нэгэ батальон тухай (ябган сэрэгэй хоёр рото ба далайн сэрэгэй нэгэ рото оруулалсан) гарнизоние бүримүһэн үгы хэбэ. Хамгаалалгын 10 постнууд усадхагдаа.

Дайсанай гээлтэ хоролтонууд гэбэл: 950 хүн алагдаһан, 405 хүн плендэ абтаһан байна. 594 винтовко, 5 хүндэ пулемет, 42 гар пулемет, 56 автомат, 9 миномет, радиодамжуулдаг 11 аппарат, минэнүүдэй склад ба бусад трофейнүүд буляан абтаа.

Германска демократическа республика дотор арадай асуултын ябаса

БЕРЛИН, июниин 5. (ТАСС). Германска демократическа республика дотор арадай асуулта үнгэргэхэ хүтэлбэрилэгшын мүнөөдэр газетэдэ тунхаглаһан мэдээсэлэй ёһоор, республикын 3624 общинануудта голосовалха эрхэтэй бүхы зон голосуудаа үгэһэн байна. Энэ үдэр хүрэтэр ороһон мэдээнүүд дээрэһээ харахада, газар-нютагуудта ба Берлинэй демократическа сектор дотор арадай асуултада хүн зоной хабаадалгын процентнь иимэ байгаа гэбэл:

Саксони-Ангальтда — голосовалха эрхэтэй бүхы нюурнуудай 94.89 процентнь; Бранденбургда—90,76 проц., Мекленбургда—95,40 проц., Саксонида — 92,77 проц., Тюрингдэ—93.83 проц., Ехэ Берлинэй демократическа сектортэ — 78.20 процент.

Баруун Германида ба баруун Берлиндэ

БЕРЛИН, июниин 5. (ТАСС). АДН агентствын Боннһоо дамжуулһанай ёһоор, Ретенбах (Нюрнберг шадар) общинада арадай асуулта хэлгэ июниин 3-да дүүрэв. Тус общинын 718 хүнһөө асуухада 689-ниинь ремилитаризацилгада эсэргүү голосовалба.

Бюртемберг-Баден —Жтутгарт, Ульм, Брухзаль ба бусад газар-нютагуудай городуудта 4723 хүнһөө асуухада, 4342-нь ремилитаризацилгые буруушаажа ба 1951 ондо Германитай эбэй договор баталуулхын түлөө голосовалһан байна.

БЕРЛИН, июниин 5. (ТАСС). Полициин зүгһөө мүрдэлгэ хэһээлгэ хэбэшье һаань, баруун Берлинэй олон мянган зон үсэгэлдэр арадай асуултада хабаадаа. Голосованида хабаадаһан Шпандау гэдэгэй (английска сектор) 2218 хүнһөө 1881-нь ремилитаризацилгые буруушааба. Тэрэшэлэн Темпельгоф, Шенеберг, Нейкельн (американска сектор) районуудай 1335 хүнүүдһээ 1112-нь эб найрамдалай түлөө голосовалаа.

Американскэ алууршадай ааша

Корейскэ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, американска самоледууд тэһэрдэг зосоохитой элдэб хэрэгсэлнүүдые—миниатюрна минэнүүд мэтэ юумэнүүдые Корейскэ Арадай армиин тыл дотор хаяна. Тэдэнь, гол түлэбтөө, үхибүүдэй нааданхайнууд, авторучканууд гэхэ мэтэ байна. Тэдээнние үхибүүд суглуулжа абаха бээз гэһэн бодолтойгоор хаяна. Американска алууршадай эдэ хорото зүйлнүүдһээ корейскэ хэдэн мянган үхибүүд үхэһэн ба гэмэлтэһэн байха юм.

(ТАСС).

Дүрбэн гүрэнүүдэй гад[...] хэрэгүүдэй министр[...] орлогшонорой даб д[...] зүблөөн

ПАРИЖ, июниин 5. (Т[...] СССР-эй, США-гэй, Вел[...] ниин ба Франциин гадаады[...] гүүдэй министрнүүдэй орл[...] гурбан үдэр забһарлалта [...] һүүлээр, үсэгэлдэр өөрын[...] жээтэ заседанида суглар[...] циин түлөөлэгшэ Пароди [...] шээр һууба.

Энэ заседани дээрэ А. Г[...] Советскэ Правительствы[...] США-гэй, Великобритан[...] Франциин түлөөлэгшэдтэ С[...] Правительствын харюуе [...] лан үгөө.

Минии правительство сове[...] тые һайтар шэнжэн үзэхэ, [...] тэрэнэй абаха шиидхэбэри [...] уридшалан һайрхахые [...] байнаб гэжэ Великобритан[...] лөөлэгшэ Дэвис мэдүүлб[...] зуура, «даб дээрэхи ажа[...] гуримаар Дэвис иигэжэ хэ[...] лантическа Пакт ба США-[...] гэй базанууд тухай асууда[...] лэхэ зүйлдэ оруулха гэжэ С[...] делегациин баадхаха байг[...] орлогшонорой зүблөө үргэл[...] нэй «оройдоошье туһагүй» [...] тоолоноб.

Советскэ Правительствы[...] өөһэдынгөө правительст[...] дамжуулхабди гэжэ Дж[...] Пароди мүн лэ мэдүүлбэд[...]

Баруун гурбан гүрэнүүдэ[...] тельствонууд советскэ нот[...] өөрынгөө хараа бодолые [...] хойлжо үрдихэ бээз гэжэ [...] түрүүлэгшэ Пароди ээлж[...] седанияа июниин 6-да зар[...] һэн дурадхал оруулаа.

США-гэй коммунистическэ пар[...] 11 хүтэлбэрилэгшэд[...] гаргагдаһан пригов[...] США-гэй верховн[...] сүүд баталба

США-гэй компартиин [...] нальна комитедэй 11 гэшүү[...] федеральна судья Меди[...] гаһан гэмнэлгын приговор[...] ховно сүүд баталба. Верхо[...] дэй 6 гэшүүд энэ шиид[...] түлөө голосовалаа. Сүүдэ[...] гэшүүд — Блэк ба Дуглас[...] —тусхай һанамжатай [...] гэжэ мэдүүлбэ.

США-гэй компартиин у[...] шадай процесс США-г[...] хилхы нюурнуудаар эмхид[...] байна. Энэ хадаа ажалша[...] байдалай эрхэнүүдтэ до[...] реакциин ба дайнай пол[...] эсэргүү хүсэнүүдые. эб найр[...] түлөө тэмсэжэ байгаа про[...] нэ хүсэнүүдые дараха гэһэ[...] жээ-ябуулгануудай нэгэн [...]

(Т[...]

Харюусалгата р[...]
Б. А. ОЧ[...]

Июниин 1-һээ хойшо четв[...] нүүдтэ Улан-Удын аэро[...] Улан-Удэ — Москва—Чита [...] до хододоо самолёт ябадаг [...] хонь.

Агаараар зөөлгэ тухай [...] тула иимэ адресаар аэро[...] Городской агентствода ха[...] болохо: *гостиница Советов,* [...] *та № 105, телефон 2-60* (гос[...] коммутатораар дамжуулан), [...] *станци № 19* (11 часһаа 20 ч[...] тэр) гү, али аэропортдо са[...] гэһэн телефоноор.

"Победа" гэжэ промартельдэ

Индивидуальна захилнууд[...] хэгшэд энэ дары хэрэгтэй.

Ул. Профсоюзная 15 гэһэ[...] саар артелиин правленидэ [...] да болохо.

Сталина 32, Кирова 27, [...] союзная 15, Мехст[...] Сталина 47, Балтахинова 2[...] адресуудтай оёдолой ба [...] мастерскойнууд өөрынгөө [...] лаар сабхи заһабарилха, [...] материалаар эхэнэрнүүдэй [...] шүүлэй хубсаһа оёхын ту[...] захилнуудые абаха байна.

Сталина 47 гэһэн адрест[...] ческэ сэбэрлэлгын цех элд[...] тэй хилгааһан ба саарһан [...] будаха захил абана.

«Победа» промартелиин [...] скойнуудта гутал заһуулхаа, [...] хубсаһа оюулхаяа тушааһан [...] захилнуудаа 1951 оной июн[...] хүрэтэр худалдан абаха ёһо[...]

Энэ болзорһоо үнгэрһэн [...] нууд худалдагдаха ба пр[...] абтахагүй.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03611. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000